

Naisjärjestöt Yhteistyössä NYTKIS ry

Helsingissä 22.11.2019

Ulkoministeriölle

Lausunto koskien Suomen määräaikaisraporttia YK:n lasten myyntiä, lapsiprostituutiota ja lapsipornografiaa valinnaisen pöytäkirjan täytäntöönpanosta

Naisjärjestöt Yhteistyössä NYTKIS ry kiittää mahdollisuudesta kommentoida raportin luonnosta.

Määräaikaisraportin johdanto

Tuoreet YK-suositukset¹ käsillä olevan valinnaisen pöytäkirjan toimeenpanosta nostavat huolen kielenkäytöstä. Lisäpöytäkirjan käsitteet lapsiprostituutio ja lapsipornografia on vanhentunutta kieltä ja käsitteiden käytön ymmärretään nykyään tekevä näkymättömäksi sitä seikkaa, että lapset näissä tilanteissa ovat seksuaalisen hyväksikäytön kohteina. **Johdannossa tulee ottaa etäisyyttä vanhentuneeseen terminologiaan ja todeta sen problemaattisuus.**

Raportissa on tärkeää tuoda alussa selkeästi esiin yleisesti YK:nkin eri yhteyksissä esiin tuoma tieto, että seksuaaliseen hyväksikäyttöön liittyvässä rikollisuudessa, ml. ihmiskaupassa ja prostituutioon pakottamisessa valtaosa uhreista on tyttöjä ja naisia, eikä mikään anna syytä olettaa, etteikö ilmiö olisi myös Suomessa sukupuolittunut.

Kiitämme siitä, että johdannossa nostetaan esiin johdonmukaisen prostituutiopolitiikan tarve asiaan puuttumisen edellytyksenä: tämä on ollut yhdistyksemme pitkäaikainen vaade.

Luku: Tilastotiedot

Kouluterveyskyselyistä tiedetään, että seksuaalisen häirinnän ja väkivallan kokemukset korostuvat tytöillä sekä ulkomaalaistaustaisilla, toimintarajoitteisilla ja sijoitettuna asuvilla nuorilla.² Haavoittuviin ryhmiin kuuluvien lasten ja nuorten riskeistä seksuaalisen hyväksikäytön kohteena tarvitaan lisää ja tarkempaa tietoa. Tarvitaan lisää tietoa myös mm. turvapaikanhakijanisista ja -tytöistä³, joista monella on kokemuksia seksuaalisesta väkivallasta jo tulomatkalta ja he saattavat saapuessaan olla kohonneessa uudelleentraumatisoitumisen riskissä sekä tarvita enemmän suojaa ja tukitoimia kuin heille nykyään tarjotaan (heidät mm. lähes aina sijoitetaan miesten kanssa samoihin tiloihin). **Nämä tiedonpuutteet on syytä todeta avoimesti raportissa.**

Kohta 22 Ihmiskauppa:

Suomen kansallinen ihmiskaupparaporttoija on useasti todennut, että Suomessa on merkittävä puute tiedosta koskien seksuaaliseen hyväksikäyttöön kytkeytyvää ihmiskauppaa. Lisäksi erityisesti lapsiin, joista valtaosa on tyttöjä, kohdistuvat seksuaalirikokset jäävät usein piilorikollisuudeksi. Euroopan kriminaalipolitiikan instituutin HEUNin mukaan nk. **vastikkeelliseen seksiin liittyvä hyväksikäyttö ja sen ihmiskauppapiirteet jäävät usein tunnistamatta ihmiskaupan alaan kuuluviksi**, tämäkin osaltaan tekee rikostilastoista epäluotettavia koko ilmiön kuvaajana⁴. Myös

¹ UN: Guidelines regarding the implementation of the Optional Protocol to the Convention on the Rights of the Child on the sale of children, child prostitution and child pornography (2019)

² <https://thl.fi/fi/web/lastensuojelun-kasikirja/-/lasten-ja-nuorten-kokema-seksuaalinen-hairinta-ja-vakivalta-2017>

³ HEUNin mukaan suurimmalla osalla turvapaikanhakijanisista on väkivaltakokemuksia.

https://www.heuni.fi/material/attachments/heuni/reports/okz0U8aW7/CCM-GBV-Handbook-FIN_Final_merged.pdf

⁴

https://www.heuni.fi/material/attachments/heuni/reports/RwF5tscZD/Lapsiin_ ja_nuoriin_kohdistuva_ ihmiskauppa_Suomessa.pdf

järjestöt⁵ ovat tuoneet esiin, että lasten kaupallisen seksuaalisen hyväksikäytön ja ihmiskaupan välillä on usein yhteys.

HEUNin selvitys⁶ tuo esiin, että Suomessa lapsiin kohdistuvaa ihmiskauppaa on enemmän kuin aiemmin on luultu. Auttamisjärjestelmään on kuitenkin ohjautunut vain muutamia alaikäisiä, jotka ovat joutuneet seksuaaliseen hyväksikäyttöön liittyvän ihmiskaupan tai hyväksikäytön yrityksen kohteeksi Suomessa. Nämä uhrin on pakotettu prostituutioon Suomessa suurten kaupunkien alueella, ja he ja ihmiskaupan tekijä ovat olleet ulkomaalaistaustaisia.

Luku: Yleiset täytäntöönpanotoimet

Kohta 37 Ihmiskauppa:

On tuotava esiin raportissa, että yhdenvertaisuusvaltuutettu on todennut, ettei ihmiskaupan uhrille tarkoitettua jatkuvaa oleskelulupaa juuri myönnetä, koska mainitun edellytyksen ”erityisen haavoittuvasta asemasta” ei juuri koskaan katsota täyttyvän ja että kansainvälisen suojelun saamisessa prostituutioon pakotettujen asema on vaikea.

Luku: Ehkäisy

Kohta Lasten oikeudet uudessa hallitusohjelmassa:

On aiheen todeta raportissa, että hallitusohjelmassa on mainittu pakkoavioliittojen erilliskriminalisoinnin selvittäminen. Pakkoavioliittojen joukossa on lapsiavioliittoja ja niissä on kytkentöjä ihmiskauppaan ja lasten seksuaaliseen hyväksikäyttöön. Suomessa ei ole yhtään pakkoavioliittoihin liittyvää tuomiota, mikä todennäköisesti kertoo nykyisen lainsäädännön tai sen toimeen panon puutteista.

Muuta

Uhrien oikeuksien suojele

Rikosprosessiin liittyy seksuaalirikoksissa, ja aivan erityisesti lapsiin kohdistuvissa seksuaalirikoksissa uudelleen traumatisoitumisen riski. Suomessa tilannetta pahentaa se, että käräjäoikeudet ovat ruuhkaantuneet ja oikeusprosessin etenemistä voi joutua odottamaan jopa vuosia. **Käräjäoikeuksien pitkät käsittelyajat tulee mainita tässä raportissa.**

Uusien YK-suositusten (emt. 2019) mukaan lapsilla itsellään tulisi olla (Suomessakin) nykyistä paremmat mahdollisuudet raportoida luottamuksellisesti itseensä kohdistuvasta seksuaalisesta hyväksikäytöstä. **Raportissa tulisi mainita että tämä tavoite toteutuu puutteellisesti tällä hetkellä.**

Suomesta väkivaltaa kokeneiden tyttöjen ja nuorten naisten tarvitsemat nais erityiset palvelut puuttuvat lähes kokonaan. Tähän on viimeksi puuttunut GREVIO-työryhmä Suomelle antamissaan suosituksissa koskien Istanbulin sopimuksen toimeenpanoa.⁷

Puolesta,

Johanna Pakkanen

pääsihteeri

Naisjärjestöt Yhteistyössä NYTKIS ry

johanna.pakkanen@nytkis.org

Naisjärjestöt Yhteistyössä – Kvinnoorganisationer i Samarbete NYTKIS ry

Naisjärjestöt Yhteistyössä - Kvinnoorganisationer i Samarbete NYTKIS ry on kattojärjestö, johon kuuluvat Kokoomuksen Naisten Liitto ry, Kristillisdemokraattiset Naiset ry, Naisasialiitto Unioni ry, Naisjärjestöjen Keskusliitto ry, Perussuomalaiset Naiset ry, Sosialidemokraattiset Naiset, Sukupuolentutkimuksen seura ry, Suomen Keskustanaiset ry, Svenska Kvinnoförbundet r.f, Vasemmistonaiset ja Vihreät Naiset ry.

⁵ https://s3-eu-west-1.amazonaws.com/pelastakaalapset/main/2019/03/19100505/Pelastakaa_Lapset_ECPAT_FI.pdf

⁶

https://www.heuni.fi/material/attachments/heuni/reports/RwF5tscZD/Lapsiin_ ja_nuoriin_kohdistuva_ ihmiskauppa_Suomessa.pdf

⁷ <https://rm.coe.int/grevio-report-on-finland/168097129d>